

[Medycznej](#)

40. rocznica Strajku Studentów Akademii Medycznej

Strajki studenckie inspirowane – mówiąc językiem PRL – sukcesem „sił proletariackich” w tamtym okresie były kluczowym elementem zmagania z reżimem komunistycznym o wolność kraju i niezależność Uczelni. W duchu budzącego się sprzeciwu oraz jego materializacji w postaci związku NSZZ Solidarność, zrodził się drugi – akademicki – front tej batalii, której wyniku nikt nie umiał wtedy do końca przewidzieć. Epigenetycznie zakodowany instynkt walki o ideały i wolną Polskę zwyciężył ponownie, zataczając kolejne historyczne koło w dziejach naszego kraju.

Genezą strajku studentów było odrzucenie 13 listopada 1980 r. przez Sąd Wojewódzki w Warszawie, wniosku o zarejestrowanie Niezależnego Zrzeszenia Studentów, założonego 20 października 1980 r. W konsekwencji 6 stycznia 1981 r. w Łodzi na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego rozpoczęła się akcja protestacyjna „Solidarne czekanie”, połączona z okupacją budynku wydziału. Stopniowo do strajkujących przyłączały się kolejne wydziały Uczelni, a 21 stycznia 1981 r. doszło do pierwszych rozmów studentów z delegacją Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. W związku z tym, że strona rządowa negatywnie odpowiedziała na postulaty studentów, rozmowy zostały zerwane jeszcze tego samego dnia, a Wojciech Walczak oraz Wiesław Urbański proklamowali strajk okupacyjny.

W odpowiedzi na zaistniałą sytuację grupa członków komitetu założycielskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów Akademii Medycznej w Łodzi, na hasło „Pomożecie?” w strajku ogłoszonym przez kolegów z siostrzanego związku Uniwersytetu, oplakatowała uczelnię, zapraszając studentów Akademii Medycznej na spotkanie informacyjne dotyczące proklamacji strajku. Spotkanie odbyło się już 23 stycznia 1981 r. w auli Collegium Anatomicum. Nikt nie spodziewał się takiego odzewu. Skala zainteresowanych uczestników zgromadzenia przekroczyła nasze oczekiwania i miała kluczowe znaczenie dla powodzenia akcji strajkowej. Nikt wówczas nie zdawał sobie do końca sprawy z tego, że zapowiadany scenariusz relegowania z uczelni i „ubrania w kamasze” stanie się realny. Odpowiedź studentów była ogromna. Dawała poczucie rosnącej siły i szans na zwycięstwo. W trakcie spotkania informacyjnego wybrano emisariuszy, których zadaniem miało być nawiązanie kontaktów z członkami Niezależnego Zrzeszenia Studentów innych uczelni medycznych i uzyskanie wsparcia strajkujących w Łodzi. Protestom studenckim nadano w ten sposób wymiar ogólnokrajowy. Łącznie w strajku Akademii Medycznej w Łodzi udział wzięło blisko 1500 studentów, a na siedzibę protestu

wybrano gmach Farmacji.

W tym miejscu należy wspomnieć o dołączeniu do strajku członków Socjalistycznego Związku Studentów Polskich, stanowiącego agendę Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wydaje się, że był to element przemyślanej strategii rządzących, którzy stopniowo oswajali się z koniecznością utraty władzy i próbowali przygotować się programowo i organizacyjnie do mających nadejść zmian. Nigdy nie poznaliśmy do końca prawdziwego celu takiego ruchu Związku, który w tamtych czasach odegrał ważną i pożyteczną rolę w życiu społeczności studenckiej. Jego udział w strajku stanowił istotną zachętę dla niezdecydowanych, redukując strach i obawy przed możliwymi konsekwencjami. Z historycznego punktu widzenia należy nadmienić, że obok przewodniczącego komitetu strajkowego z ramienia NZS i zarazem pierwszego przewodniczącego – Stanisława Nowaka, to właśnie przewodniczący SZSP – Krzysztof Szaflik został włączony przez komitet strajkowy do grupy negocjatorów ze stroną rządową.

Toczące się negocjacje z ówczesnym ministrem nauki zaowocowały podpisaniem umów gwarantujących spełnienie postulatów studenckich. W tym miejscu należy wspomnieć o ówczesnym rektorze Akademii Medycznej, prof. Antonim Kotełko, który w naszym odczuciu wspierał strajk i był przyjaźnie nastawiony do działań studentów. Jednym z ważnych dla środowiska Akademii Medycznej postulatów było ukończenie budowy Centrum Kliniczno-Dydaktycznego Uczelni. Nikt wówczas nie przypuszczał, że ten postulat zostanie zrealizowany dopiero po blisko 35 latach, dzięki uporowi kolejnych rektorów i ostatecznej determinacji rektora, prof. Pawła Górskiego, który oddał ten obiekt do użytku.

„Czterdzieści lat minęło jak jeden dzień” to słowa piosenki z kultowego serialu „Czterdziestolatek”, które doskonale oddają atmosferę tegorocznej rocznicy.

Z ogromnym sentymentem, dumą i satysfakcją wspominamy strajk jako jedno z ważniejszych wydarzeń w życiu wszystkich strajkujących. Skromne poczucie współuczestnictwa w ważnych wydarzeniach nie jest dane każdemu pokoleniu, zależy bowiem od różnych czynników i splotu okoliczności. Korzystając z okazji, chcielibyśmy pogratulować Strajkującym zdania niełatwego egzaminu dojrzałości. Sprawdzian stanowił przepustkę do lepszego jutra, choć może nie udało się spełnić wszystkich postulatów, w pełni zrealizować wizji wszystkich strajkujących.

Przyszłość nieuchronnie przynosi nowe wyzwania, chociażby niedawny, słuszny strajk rezydentów. Dlatego, w roku tej niezwykle ważnej rocznicy, pragniemy złożyć społeczności akademickiej naszej Uczelni najlepsze życzenia.

By kolejne pokolenia, w obliczu trudnych sytuacji, umiały dokonać właściwego wyboru, zachowując w pamięci tę kartę historii, którą zapisało pokolenie strajku '81, wspierane przez liczne grono wspomniałych pedagogów naszej Uczelni.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego 40 rocznicy Strajku Studentów AM w Łodzi

prof. Jarosław Fabiś – współzałożyciel NZS Akademii Medycznej w Łodzi, członek komitetu strajkowego

prof. Andrzej Lubiński – członek komitetu strajkowego i redaktor naczelny „Łoży – Niezależnego Pisma Studentów Akademii Medycznej w Łodzi”

Panaceum 1-2/2021

* Plakat 40. rocznicy Strajku Studentów Akademii Medycznej można pobrać z załączników po lewej stronie.